

Súd: Okresný súd Košice II
Spisová značka: 45C/8/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7221208984
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 08. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Mikulová LL.M.
ECLI: ECLI:SK:OSKE2:2022:7221208984.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice II, sudkyňou JUDr. Zuzanou Mikulovou, LL.M., v spore žalobcov: 1. S.. F. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. Y. II. XXXXX/XA, XXX XX Y., 2. S.. R.. F. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. A. XXXX/X, XXX XX Y., obaja zast. JUDr. Ján Cáfal, advokátska kancelária, s.r.o., IČO: 45607338, so sídlom Murgašova 3, 040 01 Košice, proti žalovanému: T. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXX, XXX XX T., zast. JUDr. Igor Milichovský, advokát, so sídlom Južná trieda 2/A, 040 01 Košice, o určenie, že dôvody vydedenia nie sú dané a o neplatnosť vydedenia, t a k t o

rozhodol:

- I. Žalobu v celom rozsahu zamietá.
- II. Žalovanému priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % proti žalobcom.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia sa žalobou doručenou súdu dňa 03.11.2021 domáhali určenia, že dôvody vydedenia R.. F. T., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, jeho otcom I.. F. T., Y., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, uvedené v listine o vydedení zo dňa 20.08.2020, nie sú dané a vydedenie je neplatné, a to na tom skutkovom základe, že na Notárskom úrade JUDr. Silvie Pršebice, súdnej komisárky poverenej Okresným súdom Košice II prebieha konanie o dedičstve pod sp.zn. 22D/340/2021, Dnot 126/2021, po poručiteľovi I.. F. T., Y., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, ktorý bol starým otcom žalobcov (ďalej len „poručiteľ“). Poručiteľ zanechal holografický záver spísaný dňa 20.08.2020, ktorým všetok svoj majetok odkázal žalovanému, pričom súčasťou závetu bola aj listina o vydedení, ktorou poručiteľ vydedil svojho staršieho syna, t.j. otca žalobcov, R.. F. T., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, ktorý sa dlhodobo nemal zaujímať o poručiteľa, mal odmietnuť všetky pokusy o zblíženie a svoje konanie nikdy nevysvetliť. Rozhodnutie o vydedení vztiahol poručiteľ aj na potomkov svojho syna, t.z. na žalobcov. Na dedičskom pojednávaní konanom dňa 27.09.2021 bol vyhlásený závet poručiteľa a listina o vydedení, pričom žalobcovia sa vo vzťahu k závetu dovolali jeho relatívnej neplatnosti a súčasne vo vzťahu k listine o vydedení namietli, že nie sú naplnené hmotnoprávne podmienky vydedenia, t.j. že žalobcovia neprejavovali záujem o poručiteľa. Takto v zmysle uznesenia Okresného súdu Košice II sp.zn. 22D/340/2021, Dnot 126/2021 zo dňa 29.09.2021 bola žalobcom uložená povinnosť, aby v lehote do 1 mesiaca odo dňa právoplatnosti uznesenia podali na Okresný súd Košice II žalobu o neplatnosť holografického závetu a listiny o vydedení poručiteľa spísaných dňa 20.08.2020 a neplatnosť dôvodov vydedenia v holografickej listine o vydedení zo dňa 20.08.2020 s nečitateľným podpisom. Žalobcovia v žalobe argumentovali tým, že dôvod vydedenia sformulovaný v listine o vydedení len kopíruje znenie § 469a ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého môže poručiteľ vydediť potomka, ktorý trvalo neprejavuje opravdivý záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať, pričom v zmysle súdnej praxe musí byť dôvod vydedenia dostatočne zrozumiteľný nielen dotknutému subjektu, ale aj subjektu nezúčastnenému. V tejto súvislosti poukázali na právny názor vyjadrený v uznesení Najvyššieho súdu SR zo dňa 26.07.2012, sp.zn. 4Cdo/14/2011, podľa ktorého: „materiálnou náležitosťou

vydedenia je okrem všeobecných požiadaviek pre platnosť právneho úkonu, existencia konkrétneho dôvodu vydedenia uvedeného v zákone. Rozširovanie týchto dôvodov nie je prípustné. Dôvod vydedenia musí byť pod sankciou neplatnosti právneho úkonu konkretizovaný tak, aby bol zrozumiteľný nielen dotknutému subjektu, ale aj subjektu nezúčastnenému (por. § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka).“ Takto materiálnou náležitosťou vydedenia má byť okrem všeobecných požiadaviek pre platnosť právneho úkonu, existencia konkrétneho dôvodu vydedenia uvedeného v zákone, pričom rozširovanie týchto dôvodov bude neprípustné. Žalobcovia mali za to, že neprejavovanie skutočného záujmu o poručiťľa nie je v listine o vydedení zo dňa 20.08.2020 konkretizované ani z hľadiska časového, ani z hľadiska skutkového, čo činí tento dôvod nepreskúmateľným. Dôvod vydedenia musí byť explicitne vyjadrený v listine o vydedení a uvedenie zákonného dôvodu vydedenia bez konkrétneho skutkového opisu bude preto neurčité a nepreukazujúce existenciu dôvodu vydedenia. Žalobcovia tiež dodali, že doposiaľ nebolo preukázané také správanie potomka voči poručiťľovi, ktoré by zakladalo dôvod vydedenia.

2. Dňa 18.11.2021 doručil súd žalovanému žalobu v zmysle § 167 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), aby sa v súdom stanovenej lehote vyjadril k žalobe. Žalovaný dňa 30.11.2021 doručil súdu vyjadrenie k žalobe, v ktorom uviedol, že tvrdenia žalobcov uvedené v žalobe považuje za nepravdivé a nárok žalobcov za nejestvujúci, nakoľko pochybnosti žalobcov ohľadom spísania závetu a listiny o vydedení poručiťľom neboli podložené žiadnymi skutočnosťami. Žalovaný zdôraznil, že listina o vydedení má z formálneho hľadiska obsahovať rovnaké náležitosti ako závet, čiže poručiťľ ho môže urobiť v písomnej forme tak, že ho napíše vlastnou rukou, pričom zákon nevylučuje urobenie prejavu vydedenia spolu so závetom v jednej listine. Okrem formálnych náležitostí musí prejav vydedenia obsahovať aj jeden z taxatívne vymedzených dôvodov v zmysle § 469a ods. 1 Občianskeho zákonníka s tým, že dopĺňanie, modifikovanie, príp. rozširovanie zákonných dôvodov vydedenia je neprípustné. Žalovaný dodal, že v danom prípade poručiťľ jednoznačne konkretizoval dôvod vydedenia a tento dôvod tiež korešponduje s jedným z taxatívne vymedzených dôvodov uvedených v Občianskom zákonníku. Dôvod uvedený v listine o vydedení je dostatočne určitý a zrozumiteľný, a napokon je z neho zrejmé, že poručiťľ mal záujem udržiavať kontakt so synom, no na jeho pokusy bez uvedenia konkrétneho dôvodu nereagoval a v dôsledku negatívneho postoja jeho syna napokon kontakty a príbuzenské vzťahy neboli dlhodobo realizované. Čo sa týka časovej konkretizácie dôvodu vydedenia, v listine o vydedení sa uvádza, že nezáujem vydedeného syna o poručiťľa bol dlhodobý. Žalovaný mal za to, že dôvod vydedenia v čase spísania závetu existoval a listina, ktorej obsahom je aj prejav vydedenia, je opatrená dátumom a miestom jej spísania. Zdôraznil, že žalobcovia v žalobe ani nespochybnili dôvody vydedenia a žalobu opreli výlučne o formálne a materiálne nedostatky prejavu vôle poručiťľa, čo napokon má svedčiť o účelovosti ich konania.

Žalovaný takto v konaní navrhol vykonať dôkazy svojim výsluchom a výsluchom svedkýň, konkrétne Q. Q., dlhoročnej partnerky poručiťľa a D. Y., sestry poručiťľa, a súdu navrhol na základe vyššie uvedených skutočností žalobu zamietnuť a priznať mu nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Dňa 02.12.2021 bolo doručené vyjadrenie žalovaného žalobcom, ktorí sa vyjadrili v zmysle § 167 ods. 3 CSP podaním doručeným súdu dňa 17.12.2021. Žalobcovia tu vyjadrili nesúhlas s tvrdením žalovaného o určitosti a zrozumiteľnosti dôvodu vydedenia uvedeného v listine o vydedení majú za to, že dôvod vydedenia len kopíruje znenie právnej normy bez toho, aby bol konkretizovaný z hľadiska skutkového a časového. Súd pri vykonávaní dokazovania nemôže nahrádzať vôľu poručiťľa a nemôže dôvod vydedenia dodatočne konkretizovať ani skutkovo, ani časovo. Žalobcovia sa takto nesnažia spochybníť dôvod vydedenia, nakoľko spochybňovať je možné len dôvod vydedenia, ktorý je dostatočne konkretizovaný tak z hľadiska skutkového, ako aj časového.

Žalobcovia tiež uviedli, že spochybňujú a popierajú existenciu akéhokoľvek dôvodu vydedenia. Dôvod vydedenia musí byť v listine o vydedení riadne špecifikovaný a konkretizovaný a musí existovať už v čase pred prejavom poručiťľovej vôle v listine o vydedení. Takto sa existencia dôvodov vydedenia posudzuje vždy za obdobie pred napísaním listiny o vydedení. V zmysle § 469a ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka sa jedná o dôvod vydedenia, na základe ktorého je možné postihnúť široký okruh negatívnych skutočností existujúcich vo vzťahu medzi poručiťľom a potomkom. Pôjde pritom o subjektívne dôvody, ktoré sa posudzujú zo subjektívneho hľadiska, a práve preto musia byť poručiťľom dostatočne špecifikované a konkretizované. Existenciu tohto dôvodu vydedenia je potrebné posudzovať s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu a z aspektu dobrých mravov. Je tiež treba skúmať, či mal potomok poručiťľa reálnu možnosť o poručiťľa prejavovať skutočný záujem a či poručiťľ mal sám záujem sa s potomkom stykať a udržiavať s ním bežné príbuzenské vzťahy. Naplnenie tohto dôvodu

vydedenia potom nebude prichádzať do úvahy vtedy, ak je poručiťovi tento stav ľahostajný, resp. keď k nemu sám prispel. Žalobcovia tu poukázali na právny názor vyjadrený v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Cdo/173/1996, v zmysle ktorého nepôjde o neprejavovanie opravdivého záujmu o poručiťa v prípade, ak nezáujem potomka bol v značnej miere vyvolaný samotným poručiťom.

Čo sa týka vzťahu poručiťa a otca žalobcov, otec žalobcov bol odmalička trestaný za konanie svojho brata, napríklad keď prišiel domov skôr než jeho mladší brat, poručiť naňho kričal, že neprivedol brata domov so sebou, a neraz dostal aj bitku. Poručiť mal biť aj svoju manželku, ktorá pravdepodobne následkom toho vykazovala psychické poruchy. Poručiť trhal synovi zošity a aj uvarené jedlo neraz skončilo na stene alebo v koši, keďže poručiť neovládal svoj hnev. V detstve otec žalobcov nemal ani vlastnú posteľ a spal len na matraci pri svojej starej matke, ktorá pre krik a bitky v dome často utekala preč z domu. Poručiť sa synovi a ostatným členom rodiny pokúšal ublížiť aj takým spôsobom, že v plnej rýchlosti v aute s nimi chcel nabúrať do stromu, no napokon ho uprosila manželka, aby to neurobil. Keď mal otec žalobcov 18 rokov, poručiť opustil svoju ženu a našiel si novú, ktorá sa po niekoľkých rokoch stala závislou na liekoch a svoj život ukončila samovraždou keď si ľahla pod idúci vlak. Otec žalobcov spolu so žalobkyňou v 2. rade osobne navštívili poručiťa, kde vydedený syn vysvetlil poručiťovi svoje traumy z detstva a požiadal ho, aby ho vzhľadom k tomu nepoučal o jeho živote. Toto stretnutie sa však skončilo konfrontačne. K predmetným skutočnostiam bol navrhnutý výsluch žalobkyne v 2.rade a jej matky doc. I.. S. T., Y...

4. Dňa 19.01.2022 bolo súdu doručené vyjadrenie žalovaného k vyjadreniu žalobcov, v ktorom uviedol, že zo strany žalobcov ide len o účelovú snahu navodiť dojem, že nezáujem ich otca o poručiťa zaviniť sám poručiť svojim správaním. Tieto tvrdenia žalovaný mal za absolútne nepravdivé, čo možno preukázať aj výsluchom svedkov, ktorých navrhol na pojednávaní vypočuť. Bol to práve poručiť, ktorý sa snažil nadviazať so synom kontakt, či už telefonicky, alebo aj osobne, no syn ho ani nevpustil do bytu. Svoj odmietavý postoj k poručiťovi vyjadril aj smerom k ostatným členom rodiny, napríklad na pohrebe poručiťovej prvej manželky v roku 2018, kedy sa k poručiťovi správal neohľadupne a s dešpektom. Obdobne sa zachovali k poručiťovi aj žalobcovia na pohrebe ich otca v roku 2020. Tiež otec žalobcov ešte v roku 2019 adresoval žalovanému a sestre poručiťa hromadnú SMS správu, kde sa k osobe poručiťa vyjadril v zmysel „Nech zdochne“. Z dôvodu, aby sa poručiť nerozrušil, mu táto správa napokon nebola ukázaná. Správanie otca žalobcov, ako aj žalobcov samotných, poručiťa veľmi trápilo a nevedel sa s tým vyrovnáť až do svojej smrti v roku 2021.

5. Dňa 31.01.2022 bolo súdu doručené vyjadrenie žalobcov v reakcii na vyjadrenie žalovaného, v ktorom k spomínanej hromadnej SMS správe uviedli, že aj napriek tomu, že sa nestrannému pozorovateľovi môže zdať neslušná, dokazuje to len to, prečo otec žalobcov nemal s poručiťom dobré vzťahy a ako sa správal poručiť k otcovi žalobcov. Za tieto vzťahy mohol svojim správaním len poručiť. Keďže SMS správa nebola ani poručiťovi ukázaná, nemôže zakladať ani dôvod vydedenia.

6. Súd následne nariadil na deň 29.03.2022 pojednávanie, na ktoré predvolal strany sporu, a na ktorom vykonal dokazovanie výsluchom žalobkyne v 2.rade, žalovaného a svedkov navrhnutých žalovanou stranou, t.j. Q. Q. a D. Y..

7. Z výsluchu žalobkyne v 2.rade S.. R.. F. T. súd konštatuje, že medzi jej otcom a poručiťom sa začal pestovať zlý vzťah už od útleho veku jej otca, keďže ho poručiť neraz zbil, trhal mu zošity, pričom psychické a fyzické tresty mali byť na dennom poriadku. Jej otec nemal mať vlastnú posteľ, ale len matrac, a spať pri starej matke. Žalobkyňa v 2. rade poukázala na incident, keď autom, v ktorom sedeli poručiť ako aj stará mama a obaja synovia, chcel poručiť do niečoho nabúrať. Neskôr sa starí rodičia rozvedli, čo sa jej otec dozvedel až neskôr, keď sa vrátil z brigády zo zahraničia. Poručiť sa potom opäť oženil, pričom jeho nová manželka E. mala mať zdravotné ťažkosti, vypestovala si závislosť na liekoch a neskôr spáchala samovraždu. Z tohto manželstva pochádzal syn, ktorý chcel spáchať samovraždu, keď raz vyskočil z okna, no napokon sa mu nič nestalo.

Otec žalobkyne v 2. rade sa po vysokoškolských štúdiách, keď sa spoznal s ich matkou, odsťahoval do Prešova, kde založil rodinu. Po narodení detí sa snažili nadviazať kontakt s poručiťom, navštevovali sa, neskôr však takéto stretávania boli sporadické. Rodičia žalobcov sa pred niekoľkými rokmi rozvedli, ale aj napriek tejto skutočnosti navštevovali poručiťa, či už s otcom alebo spolu s bratom alebo aj sesternicou. Na stretnutiach sa stávalo, že starý otec často poučal svojho syna, ktorý sa snažil brániť a hovoril poručiťovi, aby ho nepoučal. Žalobkyňa vo svojej výpovedi zdôraznila, že jej otec nikdy poručiťa netýral, nikdy mu neublížil. Keď sa v roku 2018 konal pohreb starej matky, poručiť stál pri

truhle starej matky a keď dorazili, tak sa starý otec predstavil ako „...dobrý deň, T.“ Takto si len sadli do lavíc a otec sa do kontaktu so starým otcom nedostal. Následne prebiehalo dedičské konanie po starej matke, pričom žalovaný chcel, aby sa ich otec vzdal celého majetku. Napokon sa však strany dohodli tak, že otec vyplatí polovicu ceny bytu podľa výšky odhadovanej a nie trhovej ceny bytu. Čo sa týka ďalšej udalosti z ich rodiny uviedla, že bratranec obvinil ich otca z toho, že kvôli nemu poručiteľ skončil na ulici, keď sa mal zaručiť inému členovi rodiny svojim bytom. Poručiteľ chcel od ich otca pomoc a aby sa zaručil svojim bytom, avšak ich matka sa proti tomu bránila a poručiteľ musel napokon predať svoj veľký byt. Žalobkyňa v 2. rade dodala, že tieto informácie mala len sprostredkované od otca. Žalobkyňa v 2. rade zdôraznila, že síce kontakt medzi členmi ich rodiny bol sporadický, hlavne medzi jej otcom a poručiteľom, avšak z veľkej časti za to mohol poručiteľ. Napriek tomu sa na sviatky a narodeniny navštevovali s tým, že keď sa asi pred 15 rokmi jej rodičia rozviedli, tých návštev bolo menej. Posledná návšteva sa odohrala asi pred ôsmymi rokmi. Žalobkyňa dodala, že poručiteľ o nich neprejavoval žiaden záujem, nesnažil sa o kontakt, pričom v roku 2020, keď zomrel jej otec, tak bol prítomný na pohrebe, no tváril sa ako keby vôbec žiadna listina o vydedení, resp. žiaden závet neexistovali.

8. Z výsluchu žalovaného T. T. súd konštatuje, že podľa žalovaného poručiteľ jeho brata netýral a už vôbec nie kvôli nemu. Je pravda, že v pubertálnych rokoch brat dostal od poručiteľa, keď napríklad začal fajčiť alebo prišiel domov neskôr, avšak v podstate dostal asi tak ako iné deti v ich veku.

Žalovaný ďalej poukázal na výsledok dedičského konania po ich matke, a to konkrétne na to, že byt po ich matke sa predal za tých podmienok a cenu, ktorú určil brat a nechápe, že prečo si brat myslel, že ho chce okradnúť. Poukázal na to, že tieto skutočnosti možno overiť z dokumentov týkajúcich sa dedičského konania. Čo sa týka pohrebu starej matky Q. T., vie, že brat s rodinou boli prítomní, no nikto ho z pohrebu neposielal preč.

Žalovaný dodal, že je pravdou, že vzťahy medzi ním a jeho bratom neboli dobré od určitého momentu, pričom v súvislosti s dedičským konaním po starej matke, keď sa niečo neodohralo podľa predstáv brata, tak obviňoval jeho. Nevie čo všetko povedal svojim deťom, no samozrejme jeho deti veria tomu, čo im povedal o poručiteľovi. Čo sa týka druhej manželky starého otca E., bola závislá a mala zdravotné problémy, ktoré napokon riešila samovraždou. Žalovaný však odmietol tvrdenia o tom, že by za to mohol poručiteľ. Čo sa týka brata R., zlomil si ruku po tom, čo vyskočil z okna. Žalovaný opäť zdôraznil, že ani tento incident nebol spôsobený poručiteľom. Žalovaný v priebehu výsluchu niekoľkokrát zdôraznil, že mu nie je jasné, prečo si jeho brat myslel, že za všetko môže ich otec, a prečo svojim deťom opísal ich vzájomné vzťahy tak, ako ich podala žalobkyňa v 2. rade.

9. Z výsluchu svedkyne R.. Q. Q., narodenej XX.XX.XXXX, bytom O. XXX/XX, Q. - E. X., ktorej výsluch bol navrhnutý žalovaným, súd konštatuje, že s poručiteľom žila v partnerskom vzťahu od roku 2000 až do smrti poručiteľa. Uviedla, ayn sa o poručiteľa veľmi nezaujímal a za dané obdobie, čo poznala poručiteľa, sa stretli 9 krát. Z toho 3 krát aj s vnúčatami. V čase, keď sa zoznámila so synom poručiteľa v roku 2000, bol vzťah medzi poručiteľom a jeho synom bezproblémový. Ich vzťah sa pokazil až v roku 2002, keď poručiteľ potreboval pomoc od svojich synov. Svojmu švagrovi sa poručiteľ zaručil svojim bytom, no švagor vyhlásil úpadok a poručiteľovi hrozila exekúcia a že bude vystahovaný aj s maloletým synom R.. Vtedy poručiteľ požiadal o pomoc svojich synov, no otec žalobcov mu odkázal, že mu je to jedno, aj keď bude bývať pod mostom. Napokon mu finančne pomohol až žalovaný. Svedkyňa tento moment považovala za rozhodný, nakoľko tu malo dôjsť k prerušeniu kontaktov medzi poručiteľom a jeho synom na obdobie asi 4 rokov. Po tomto období bol syn aj s deťmi navštíviť poručiteľa na jeho novú adresu. Poručiteľ bol rád, že ho syn s deťmi navštívil a veril, že sa ich vzťah zlepšil. Ďalšie stretnutie sa odohralo v roku 2006, keď prišiel syn s oznámením, že sa ide rozvádzať a že má priateľku. Poručiteľ mu to nevytýkal a svedkyňa mala za to, že vzťahy boli dobré. Následne v roku 2008 sa konala oslava 69. narodenín poručiteľa, ako aj narodením syna R., pričom na oslave bol prítomný aj syn spolu so žalobcami. V roku 2011 sa odohrala ďalšia návšteva, pričom žalovaný a poručiteľ spolu navštívili syna na liečení. Neskôr prišlo pozvanie od syna na návštevu do Prešova v roku 2012. Svedkyňa bola na tejto návšteve prítomná a má za to, že všetko bolo v poriadku a vzťahy boli dobré. V danom roku sa odohrala ešte jedna podobná návšteva, na ktorej bola prítomná s tým, že vzťahy boli v poriadku. Neskôr syn prerušil kontakt so svojim otcom, čo poručiteľa veľmi trápilo a chcel opätovne nadviazať kontakt so svojim synom. Od syna však dostal len nehorázne SMS správy. Podľa svedkyne práve vtedy došlo medzi poručiteľom a jeho synom opätovne k prerušeniu kontaktov. V roku 2018 sa poručiteľ opäť pokúsil nadviazať kontakt so svojim synom a vybral sa do Y., no syn ho od dverí odohnal, čo poručiteľa veľmi trápilo. Neskôr v roku 2019 zomrel syn R. a na jeho pohrebe už neboli prítomní ani žalobcovia ani ich otec.

Svedkyňa pri svojej svedeckej výpovedi dodala, že vnuk S. F. T. (pozn. súdu: žalobca v 1.rade) nikdy nenavštívil poručiťa a že ho žalobkyňa v 2. rade v roku 2017 jedenkrát navštívila so svojou sesternicou. Poručiť si stále myslel, že sa ich vzťahy urovnajú, no napokon, keď sa konal pohreb syna (pozn. súdu: otca žalobcov), poručiť bol od matky žalobcov upozornený na to, aby nešiel k hrobu a sa nepostavil k truhle. Poručiťa svedkyňa charakterizovala ako dobrého a láskavého človeka. Mala za to, že žalobcovia sa snažili vykresliť poručiťa ako konfrontačného a zlého človeka. K naštrbeniu vzťahov medzi poručiťom a jeho synom malo podľa mienky svedkyne dôjsť aj z dôvodu alkoholizmu synu poručiťa.

V reakcii na poznámku právneho zástupcu žalobcov o tom, že v závere čítala svedkyňa svoje poznámky svedkyňa uviedla, že vzhľadom na to, že je starší človek, tak sa snažila pripraviť si dátumy stretnutí členov rodiny podľa fotiek, resp. ďalších dokumentov, ktoré má doma k dispozícii.

10. Z výsluchu svedkyne D. Y., narodenej XX.XX.XXXX, bytom J. B. XXXX/XX, Q. - J., ktorej výsluch bol navrhnutý žalovaným, súd konštatuje, svedkyňa bola sestrou poručiťa. Svedkyňa uviedla, že bola s poručiťom neustále v kontakte, a to hlavne v čase, keď už boli dôchodcami. Stretávali sa na týždennej báze. Od poručiťa vedela, že ho veľmi trápilo, že sa nestretával so synom. Svedkyňa dodala, že bola v kontakte aj s otcom žalobcov, a keď zistila, že sa zhoršili vzťahy medzi bratom a jeho synom, tak sa snažila nejakým spôsobom pomôcť napraviť vzťahy medzi nimi. Syn sa tomu bránil a nechcel, aby mu radili a keď aj bol pozvaný na návštevu k svedkyňi, nechcel sa o poručiťovi rozprávať. Neskôr sa konali 70. narodeniny svedkyne, následne to bol pohreb brata R., ďalšie narodeniny, na ktoré už otec žalobcov vôbec neprišiel. Keď sa aj osobne stretli, snažila sa ho pochopiť, no nerozumela jeho postoju. Neskôr, keď sa konali 80. narodeniny poručiťa, tak jej syn poručiťa poslal SMS právu, pričom sa podľa jej názoru jednalo o zdrvivú správu. K detailom z detstva syna poručiťa, ktoré boli uvádzané v SMS správe, sa svedkyňa nevedela vyjadriť. Synov poručiťa pozná ešte od malička a stále mali dobré vzťahy, dokonca sa navštevovali aj po rozvoде poručiťa s prvou manželkou. Syn poručiťa neskôr šiel k armáde a svedkyňa nemala o ňom z daného obdobia žiadne informácie. Posledné stretnutie so synom poručiťa a jeho deťmi sa odohralo v čase, keď ešte deti syna poručiťa, teda žalobcovia, boli malí. Svedkyňa zdôraznila, že poručiť nechápal prečo došlo k zhoršeniu týchto vzťahov, no snažil sa ich napraviť a trval na kontakte so svojimi synmi. Od poručiťa sa tiež dozvedela, že poručiť sa vybral navštíviť syna do Prešova, no ten ho nepustil do bytu.

11. Dňa 24.05.2022 sa konalo druhé pojednávanie, na ktorom bol vykonaný dôkaz výsluchom svedkyne doc. I.. S. T., Y., narodenej XX.XX.XXXX, bytom L. A. XXXX/X, Y., ktorej výsluch bol navrhnutý žalobcami a z výpovede ktorej súd konštatuje, že svedkyňa sa zoznámila so svojim bývalým manželom pred začiatkom štúdií na vysokej škole v roku 1983. Svedkyňa mala za to, že už vtedy bolo zrejmé, že domáce prostredie značne vplýva na bývalého manžela, pretože v danom období prebiehal rozvod jeho rodičov. Neskôr bola častejšie prítomná v domácnosti poručiťa, kde pozorovala jeho dominantné postavenie s tým, že takýmto spôsobom sa prejavoval aj voči bývalej manželke. Poručiť bývalému manželovi často krát hovoril čo má robiť a zasahoval do jeho života, čo bývalý manžel veľmi zle znášal. Od starej matky bývalého manžela vedela, že už aj detstvo mal komplikované keďže ako starší brat bol často krát trestaný aj za neplechy svojho mladšieho brata. Stávalo sa tiež, že poručiť páchal násilie voči matke bývalého manžela, a preto sa babka stala útočiskom pre bývalého manžela. Stalo sa raz, že keď boli na návšteve u poručiťa, poručiť sa pohádka so svojou bývalou manželkou a došlo aj k fyzickému napadnutiu. Svedkyňa ďalej uviedla, že v čase keď sa s bývalým manželom chystali uzavrieť sobáš, uskutočnilo sa stretnutie ich rodičov, na ktorom sa odohral veľmi nepríjemný rozhovor, keď sa rodičia jej exmanžela o ňom vyjadrovali veľmi negatívne a rodičia svedkyne ostali značne prekvapení. Na strane druhej vzťah medzi jej exmanželom a jej rodičmi bol na veľmi dobrej úrovni. Po skončení vysokoškolských štúdií sa presťahovali do Prešova, kde bývali v štátnom byte a sporadicky sa navštevovali aj s rodičmi exmanžela. Tieto návštevy sa odohrávali tak, že matku bývalého manžela navštevovali zvlášť a zvlášť poručiťa. V čase, keď už mali deti, svokor so svokrou neprejavovali záujem tráviť čas s vnúčatami a stretnutia boli skôr formálne. Zo strany poručiťa často krát padli výčitky na stranu manžela, čomu svedkyňa nerozumela a považovala takéto správanie za neadekvátne. Čo sa týka osobnosti poručiťa, svedkyňa uviedla, že bol veľmi šikovný, mal rozhľad, no zároveň bol veľmi dominantný. K nej bol vzťah poručiťa skôr neutrálny a odlišný od vzťahu, ktorý mal poručiť k bývalému manželovi.

Počas trvania manželstva svedkyne a otca žalobcov sa raz stala taká udalosť, že k nim prišiel na návštevu brat vtedajšej manželky poručiťa aj spolu s manželkou, ktorí vykonávali podnikateľskú činnosť a vzhľadom na to, že boli neúspešní v podnikaní, žiadali ich o pomoc vo forme poskytnutia bytu ako

ručenia za záväzky z podnikania. Exmanžel bol na vážkach, avšak svedkyňa sa k tomu postavila negatívne aj vzhľadom na to, že mali maloleté deti a nechcela zobrať na seba takéto riziko.

K rozvodu ich manželstva došlo v roku 2011, pričom od tohto obdobia mala len sporadické informácie o vzťahu exmanžela a poručiteľa. Bývalý manžel častejšie rozprával o svokre a v prípade, že prišla reč na poručiteľa, tak sa o ňom nechcel ani vyjadrovať.

12. Zo závetu a listiny o vydedení zo dňa 20.08.2020 súd konštatuje, že poručiteľ, identifikovaný ako F. T., narodený XX.XX.XXXX, bytom Z. XX, byt. č. X, Q., ustanovil za svojho jediného dediča syna T. T., narodeného XX.XX.XXXX, bytom T., a súčasne rozhodol o vydedení najstaršieho syna nasledovne: „Rozhodnutie o vydedení. Ja dolupodpísaný F. T., nar. X.X.XXXX týmto vydedujem v plnom rozsahu svojho syna F. T., nar. XX.X.XXXX, ktorý sa o mňa dlhodobo nezaujíma, odmietol všetky moje pokusy o zblíženie a svoje konanie mi nikdy nevysvetlil. Moje rozhodnutie o vydedení sa vzťahuje aj na všetkých potomkov syna F. a jeho manželku, ktorí so mnou nemajú žiadny kontakt, nezaujímajú sa o mňa napriek tomu, že som o to prejavoval záujem.“

13. Z SMS správy bez datovania od odosielateľa F. T. (na č.l. 87 súdneho spisu) súd konštatuje, že predmetná správa obsahuje nasledovný text: „Nech zdochne! To prajem Tvojmu otcovi (T.) a Tvojmu bratovi (D.) k jeho zajtrajším narodeninám! Ze ma stastie, ze som ho doteraz neubil! Ked som mal „nasť“ tak som si netruľal ale velmi som chcel! Za všetko zlo, ktore rozosial! Ked som „na to aby som ho zbil mal silu“ boh ma ochrani! Zdrzal som sa! Na smrť utrapil dve svoje manželky! D niekoľko dohnal k sebevražde a dlhodobo trafil nasu mamu Q.!Dva krat nas skoro zabil, autom, Skoda 110 L De Luxe, Q. XX-XX, chcel s nami v plnej rychlosti, nech sa prepadnem ak klamem, narazit do hoccoho co na ceste namanie...nasa mama ho nejako uprosila a nestalo sa tak. O „pecenej Kacici ci pstruchoch“ na Vianoce hodenyh cez celu kuchynu na stenu!? Nevieľm co k tomu viac povedat... stalo sa tak! Nech ho vezmu do pekla, nech sa mu stane co chcel nam! Vazeny pan ucitel fyziky si peklo zasluzi! To tvrdim ja, jeho syn, R.. F. T.. PS: Som si vedomy vsetkeho co tvrdim aj dosledkov mojich tvrdeni! Hlasim sa k nim! Stojim si za nimi!!!!“

14. Po prevedení dokazovania súd právne uzatvára:

15. Podľa § 460 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“), dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa.

16. Podľa § 461 ods. 1 a 2 OZ, dedí sa zo zákona, zo závetu alebo z oboch týchto dôvodov. Ak nenadobudne dedičstvo dedič zo závetu, nastupujú namiesto neho dedičia zo zákona. Ak sa nadobudne zo závetu len časť dedičstva, nadobúdajú zvyšujúcu časť dedičia zo zákona.

17. Podľa § 469a ods. 1 až 3 OZ, poručiteľ môže vydediť potomka, ak

a) v rozpore s dobrými mravmi neposkytol poručiteľovi potrebnú pomoc v chorobe, v starobe alebo v iných závažných prípadoch,

b) o poručiteľa trvalo neprejavuje opravdivý záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať,

c) bol odsúdený pre úmyselný trestný čin na trest odňatia slobody v trvaní najmenej jedného roka,

d) trvalo vedie neusporiadaný život.

Pokiaľ to poručiteľ v listine o vydedení výslovne určí, vzťahujú sa dôsledky vydedenia aj na osoby uvedené v § 473 ods. 2. O náležitostiach listiny o vydedení a o jej zrušení platia obdobne ustanovenia § 476 a 480; v listine však musí byť uvedený dôvod vydedenia.

18. Podľa § 476 ods. 1 a 2 OZ, poručiteľ môže závet buď napísať vlastnou rukou, alebo ho zriadiť v inej písomnej forme za účasti svedkov alebo vo forme notárskej zápisnice.

V každom záвете musí byť uvedený deň, mesiac a rok, kedy bol podpísaný, inak je neplatný.

19. Podľa § 476a OZ, vlastnoručný závet musí byť napísaný a podpísaný vlastnou rukou, inak je neplatný.

20. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná a treba ju zamietnuť. Žalobcovia v prvom rade opreli žalobu o tvrdenie, že pre nedostatočné skutkové a časové vymedzenie dôvodu vydedenia v listine o vydedení zo dňa 20.08.2020 je tento úkon neplatný poukazujúc na právny názor vyjadrený v uznesení Najvyššieho súdu SR zo dňa 26.07.2012, sp.zn. 4Cdo/194/2011. V predmetnom rozhodnutí bolo konštatované, že pod sankciou neplatnosti právneho úkonu musí byť

dôvod vydedenia konkretizovaný tak, aby bol zrozumiteľný nielen dotknutému subjektu, ale aj subjektu nezúčastnenému, pričom podľa názoru žalobcov dôvod uvedený v listine o vydedení poručiťom, ich starým otcom, len kopíruje zákonné znenie ustanovenia § 469a ods. 1 písm. b) OZ. V zmysle predmetného ustanovenia platí, že poručiťel môže vydediť potomka, ak o poručiťela trvalo neprejavuje opravdivý záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať. K predmetnému je potrebné uviesť, že inštitút vydedenia je jednostranný právny úkon poručiťela pre prípad smrti, ktorý musí spĺňať tak formálne ako aj materiálne náležitosti. Pre posúdenie splnenia formálnych náležitostí budú rozhodujúce ustanovenia § 476 a 480 OZ, ako špeciálne ustanovenia pre daný právny úkon popri všeobecných požiadavkách v zmysle § 34 a nasl. OZ, ktoré upravujú náležitosti jednotlivých druhov závetu, a teda, že listina o vydedení môže byť napísaná a podpísaná vlastnou rukou (§ 476a OZ), tiež ju možno zriadiť aj v inej písomnej forme za účasti svedkov (§ 476b a 476c OZ) alebo vo forme notárskej zápisnice (§ 476d ods. 1 OZ). Listina o vydedení musí obsahovať náležitosti uvedené v ustanovení § 476 ods. 2 OZ. Listina o vydedení môže byť spísaná samostatne alebo spolu so závetom v jednej listine. Materiálnou náležitosťou vydedenia je (okrem všeobecných požiadaviek pre platnosť právnych úkonov) existencia konkrétneho dôvodu vydedenia uvedeného v zákone. Ustanovenie § 469a ods. 1 taxatívne vypočítava dôvody vydedenia a zaraďuje ich do štyroch skupín, pričom pre všetky dôvody je charakteristické negatívne správanie sa potomka v rozpore s dobrými mravmi. Dôvody vydedenia musia byť uvedené v listine o vydedení, a to konkrétnym skutkovým opisom. Iba odkaz na niektoré ustanovenie zákona môže spôsobiť dôkaznú núdzu. Dôležité je tiež, že otázka platnosti vydedenia sa posudzuje vždy ku dňu, keď poručiťel urobil tento úkon a preto okolnosti zakladajúce niektorý dôvod vydedenia musia existovať pred urobením tohto právneho úkonu. Vydedenie na základe niektorého zákonného dôvodu, ku ktorému dôjde v budúcnosti, bude preto absolútne neplatné. Ak medzi dedičmi dôjde k sporu o platnosti vydedenia, súd v konaní o dedičstve odkáže toho dediča, ktorého dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné na podanie žaloby o určenie skutkových dôvodov vydedenia. (BAJÁNKOVÁ, Jana. § 469a [Vydedenie]. In: BAJÁNKOVÁ, Jana, DULAK, Anton, FEČÍK, Marián, SEDLAČKO, František, ŠTEVČEK, Marek, TOMAŠOVIČ, Marek a kol. Občiansky zákonník II. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 1782, marg. č. 2.) Tak to bolo aj v danom prípade, keď uznesením sp.zn. 22D/340/2021, Dnot 126/2021 zo dňa 29.09.2021 bolo konanie o dedičstve po poručiťelovi prerušené až do právoplatného skončenia konania o spornej otázke, t.j. konania o neplatnosti holografného závetu a listiny o vydedení poručiťela spísaných dňa 20.08.2020 a neplatnosti dôvodov vydedenia v holografnej listine o vydedení zo dňa 20.08.2020 s nečitateľným podpisom (výrok II. uznesenia zo dňa 29.09.2021).

Súd mal po preskúmaní všetkých náležitostí listiny o vydedení za to, že spĺňa tak formálne ako aj materiálne požiadavky kladené zákonom pre daný právny úkon. Formálne náležitosti listiny o vydedení neboli medzi stranami sporné, napriek tomu, že v konaní o dedičstve boli vznesené pochybnosti o tom, či poručiťel spísal závet a listinu o vydedení, resp. bol namietnutý nečitateľný podpis poručiťela (Zápisnica o pojednávaní sp.zn. 22D/340/2021 zo dňa 27.09.2021). Vychádzajúc zo stranami produkovaných vyjadrení a návrhov, predovšetkým písomných podaní žalobcov, je možné konštatovať, že tieto v konaní neboli namietané a sporné, a teda ani dokazovanie nebolo zamerané na preukázanie toho, či závet a listinu o vydedení spísal poručiťel. V súvislosti s otázkou naplnenia materiálnej požiadavky existencie konkrétneho dôvodu vydedenia sa vyjadril Najvyšší súd SR v niekoľkých svojich rozhodnutiach, kde aj s poukazom na bližšie zdôvodnenie právneho názoru vyjadreného v rozhodnutí sp.zn. 4Cdo/194/2011 zo dňa 26.07.2012, ktorým argumentujú žalobcovia, uviedol v uznesení sp.zn. 4Cdo/195/2017 zo dňa 23.04.2018 nasledovné: „Treba však uviesť, že v žalobcom označenom rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo 194/2011 najvyšší súd neriešil obdobnú otázku nastolenú v prejednávanej veci (nedostatok konkretizácie dôvodov vydedenia podľa § 469a ods. 1 písm. b/ Občianskeho zákonníka), pretože v uvedenej veci poručiťel uviedol konkrétne skutkové okolnosti z ktorých vyvodzoval nedostatok opravdivého záujmu vyded'ovaného potomka o svoju osobu. Dôvodom pre ktorý najvyšší súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v prejednávanej veci a vec mu vrátil na ďalšie konanie bolo procesné pochybenie odvolacieho súdu, ktorý na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k odlišnému právnomu záveru a rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol, pričom sa však pri odôvodnení tohto svojho právneho záveru obmedzil iba na konštatovanie, že k nemu dospel po doplnení dokazovania výsluchom účastníkov, oboznámením sa s listinou o vydedení a priestupkovým spisom, z čoho mal preukázané, že vydedený potomok neprejavoval o svojho rodiča skutočný záujem ako by v zmysle §469a ods. 1 písm. b/ Občianskeho zákonníka mal prejavovať, avšak z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nebolo možné zistiť, ktoré z vykonaných dôkazov mu konkrétne slúžili ako podklad pre rozhodnutie. Majúc však na zreteli námietku dovolateľa, že odvolací súd sa v prejednávanej veci odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, dovolací súd považuje za potrebné príkladmo poukázať na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo 173/1996, 5Cdo 239/2009, 2Cdo 222/2009, 4Cdo 59/2012,

4Cdo 32/2014, ktoré dovolací súd považuje za významné z hľadiska žalobcom tvrdeného odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vo veciach neplatnosti vydedenia podľa § 469a ods. 1 písm. b/ Občianskeho zákonníka. Z odôvodnení uvedených rozhodnutí jednoznačne vyplýva, že materiálnou náležitosťou vydedenia je výslovné uvedenie v listine o vydedení konkrétneho dôvodu vydedenia, uvedeného v zákone, a to v § 469a ods. 1 Občianskeho zákonníka. Ak by listina o vydedení obsahovala iný dôvod vydedenia, než je uvedený v § 469a ods. 1, takýto prejav by nemal právne následky ním sledované a vydedenie by bolo neplatné. Ustanovenie § 469a ods. 1 taxatívne vypočítava dôvody vydedenia a zaraďuje ich do štyroch skupín (a/ až d/). Treba uviesť, že len v záujme vyriešenia prípadných budúcich sporov je vhodné (nie však povinné) uviesť okrem paušálneho odkazu na niektorý zákonný dôvod vydedenia aj konkrétnu situáciu, ktorá viedla poručiteľa k potrebe vydedenia potomka. Ak by dôvod vydedenia bol v listine o vydedení časovo a vecne konkretizovaný, bude na vydedenom potomkovi, aby v súdnom spore popieral dôvodnosť vydedenia. Pri vydedení uvedenom bez takejto konkretizácie (len s odkazom na niektorý z dôvodov uvedených v § 469a ods. 1 písm. a/ až d/), bude na dedičovi nastupujúcom na miesto vydedeného, aby dôvodnosť vydedenia v spore preukazoval.“

Aj z predmetného je zrejmé, že Občiansky zákonník, ako predpis upravujúci tak formálne ako aj materiálne náležitosti listiny o vydedení, neobsahuje ustanovenie, ktoré by sankcionovalo nedostatok skutkovej a časovej konkretizácie dôvodov vydedenia v listine o vydedení jeho neplatnosťou. Súd má za to, že dôvod vydedenia v listine o vydedení zo dňa 20.08.2020 bol dostatočne konkretizovaný a je zrozumiteľný nielen dotknutému subjektu, ale aj subjektu nezúčastnenému, a nejedná sa v danom prípade len o odkaz na zákonné znenie dôvodu vydedenia v zmysle § 469a ods. 1 písm. b) OZ, nakoľko z listiny o vydedení bolo zrejmé, že vydedený syn sa o poručiteľa už dlhodobo nezaujíma, pričom poručiteľovi dôvod nezájmu syna o jeho osobu nebol zrejмый. Súd sa nestotožnil s argumentáciou žalobcov o tom, že v listine o vydedení nie je dostatočne skutkovo a časovo konkretizovaný dôvod vydedenia, resp. že by prípadné nekonkretizovanie dôvodu vydedenia automaticky malo za následok neplatnosť právneho úkonu vydedenia. S poukazom na vyššie uvedený právny názor vyjadrený v uznesení Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo/195/2017 zo dňa 23.04.2018 by aj v takomto prípade bolo na dedičovi, ktorý nastúpil na miesto vydedeného syna, preukázať dôvodnosť vydedenia, čo v danom prípade žalovaný splnil. Žalovaný bol v konaní aktívny a produkoval dôkazy, ktoré súd vykonal a vyhodnotil tak, ako je to uvedené aj nižšie.

21. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že poručiteľ uvedomujúc si zlé vzťahy medzi ním a starším synom učinil pokus o nápravu vzťahov medzi nimi, no bezvýsledne. Tieto skutočnosti mal súd za zrejmé z vykonaného dokazovania na pojednávaní dňa 29.03.2022, a to predovšetkým z dôkazov vykonaných na základe návrhu žalovaného, konkrétne z výsluchov svedkyň R.. Q. Q., družky poručiteľa, a D. Y., sestry poručiteľa. Je pravdou, že v závere svojej svedeckej výpovede svedkyňa R.. Q. Q. čítala zo zjavne pripravených poznámok dôvodiac svojim vekom a množstvom opisovaných životných udalostí, čo uniklo pozornosti súdu, no ňou tvrdené skutočnosti o tom, že sa posledné roky pred spísaním závetu a listiny o vydedení poručiteľ trápil pre zlé vzťahy so synom a že chcel tieto vzťahy napraviť, potvrdila aj svedkyňa D. Y.. Svedkyne zhodne uviedli, že vzťahy medzi poručiteľom a jeho starším synom boli dlhodobo, už minimálnej od roku 2012 zlé, čo trápilo aj poručiteľa. Tiež zhodne uviedli, že poručiteľ sa sám rozhodol navštíviť syna v Prešove za účelom nápravy vzťahov medzi nimi, no syn poručiteľa odmietol a nevpustil ho do bytu. Svedkyne súdu podali pomerne presný opis vzťahu medzi poručiteľom a jeho starším synom v období niekoľkých rokov pred spísaním listiny o vydedení, čo sa v konečnom dôsledku nepodarilo dôkazmi navrhnutými žalobcami. Súdu bolo z vykonaného dokazovania zrejmé, že poručiteľa trápil naštrbený vzťah so synom, s čím sa aj zdôveril svojej sestre (D. Y.), a napokon aj učinil pokus o nápravu vzťahov. Z vykonaného dokazovania však nevyplývalo, že by poručiteľov starší syn bol vyvíjal akúkoľvek snahu o zlepšenie vzťahov s poručiteľom, ba práve naopak. Súd v tejto súvislosti poukazuje na SMS správu bez datovania (č.l. 87), ktorú syn poručiteľa zaslal svedkyňi D. Y. a bratovi, t.j. žalovanému, v čase 80. narodenín poručiteľa, ktorého kópiu súdu predložil žalovaný. Tiež bolo preukázané, že ani žalobcovia nenavštevovali ani ináč nekontaktovali poručiteľa, resp. žalobkyňa v 2.rade len sporadicky a naposledy pred 8. rokmi. Na základe takto vykonaného dokazovania má súd za to, že bola preukázaná existencia dôvodu vydedenia na strane najstaršieho syna poručiteľa v zmysle § 469a ods. 1 písm. b) OZ, t.z. neprejavovanie opravdivého záujmu o poručiteľa.

22. Žalobcovia žalobu opreli aj o tvrdenie, v zmysle ktorého sa mal poručiteľ sám pričiniť o zlé vzťahy medzi ním a starším synom, pričom v zmysle ustálenej judikatúry súdov platí, že pokiaľ potomok trvalo neprejavuje záujem o poručiteľa dôsledkom toho, že sám poručiteľ neprejavuje záujem o potomka, a teda tento stav bol v značnej miere vyvolaný samotným poručiteľom, nemožno bez ďalšieho vyvodit', že

by neprejavovanie záujmu potomkom mohlo byť dôvodom jeho vydedenia v zmysle § 469a ods. 1 písm. b) OZ. Žalobcovia poukázali na rad rozhodnutí, v ktorých bol tento právny záver rozvedený a aplikovaný, napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Cdo/173/1996, rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 21Cdo/688/2006, 21Cdo/3992/2008, 30Cdo/2214/2002. Z výpovede žalobkyne v 2.rade vyplynulo, že jej otec mal s poručiteľom komplikovaný vzťah už do detstva, čo tiež potvrdila aj svedkyňa doc. I.. S. T., Y., bývalá manželka vydedeného syna. V prípade poručiteľa sa zjavne jednalo o autoritatívneho človeka, no v prípade výpovede žalobkyne v 2.rade a čiastočne aj spomenutej svedkyne sa jednalo o opisy vzťahu poručiteľa a jeho syna, ktoré boli sprostredkované a ktoré sa ani netýkali obdobia pred spísaním závetu a listiny o vydedení dňa 20.08.2020. Zjavne už niekoľko rokov pred týmto dátumom neboli ani žalobkyňa v 2.rade, ani svedkyňa v dennom kontakte s vydedeným synom a už vôbec nie s poručiteľom, resp. žalobkyňa v 2.rade podľa svedeckej výpovede R.. Q. Q., ako aj jej vlastnej výpovede, mala navštíviť poručiteľa len niekoľkokrát. Súd má za to, že predovšetkým obdobie niekoľkých rokov pred spísaním listiny o vydedení mali byť kľúčové pre rozhodnutie poručiteľa vydediť svojho syna ako aj jeho potomkov, ktoré napokon vrcholilo spísaním namietanej listiny o vydedení. Z vykonaného dokazovania, predovšetkým svedeckej výpovede D. Y., ktorá bola v kontakte tak s poručiteľom ako aj jeho synom, a to aj v období pred spísaním listiny o vydedení, mal súd za preukázané, že nezáujem syna poručiteľa bol trvalý a jednoznačný, zatiaľ čo poručiteľa tento stav trápil, a to až do tej miery, že sa sám podujal navštíviť svojho syna a napraviť vzťahy medzi nimi. Súd na strane poručiteľa nevzhladol také konanie, ktoré by sa dalo vyhodnotiť ako konanie spôsobujúce skutočný nezáujem syna o jeho osobu, a ktoré by napokon viedlo k určeniu neexistencie dôvodov vydedenia v zmysle § 469a ods. 1 písm. b) OZ. Tu je treba poukázať na fakt, že súdy konštatovali neexistenciu dôvodov vydedenia v prípadoch takého konania poručiteľa voči svojmu potomkovi, ktoré bolo závažného charakteru, napríklad v prípade rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Cdo/173/1996 sa jednalo o prípad, keď poručiteľ v osobitnom konaní zapieral svoje otcovstvo voči vydedenému potomkovi, obdobne v prípade rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 30Cdo 2214/2002 sa jednalo o prípad poručiteľa, ktorý pre hrubé správanie, fyzické napadnutie bol vykázaný zo spoločného obydľia s potomkami, a tiež v prípade rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 21Cdo/3992/2008 poručiteľ od veku 3 rokov nejavil záujem o vydedeného potomka, pričom inicioval len konanie o zníženie výživného, resp. konanie o zrušenie vyživovacej povinnosti vo vzťahu k vydedenému potomkovi. V tomto konaní súd nevzhladol také konanie zo strany poručiteľa, ktoré by bolo tak závažného charakteru a ktoré by napokon malo viesť k nezáujmu zo strany syna, ako aj jeho potomkov, na ktorých vzťahoval vydedenie. Žalobcovia v konaní síce poukazovali na konanie poručiteľa v období detstva vydedeného syna, ktoré sa vyznačovalo hrubosťou a aj násilím či vo vzťahu k synovi alebo iným členom rodiny, no vzhľadom na skutočnosť, že v období dospelosti, a to podľa vykonaného dokazovania minimálne do roku 2012 boli vzťahy medzi poručiteľom a jeho synom dobré, (pozn. súdu: svedkovia navrhnutí stranami sporu zhodne uviedli, že sa v istom období riadne navštevovali, zúčastňovali sa rodinných stretnutí a osláv), toto konanie zjavne nemohlo mať rozhodný vplyv na nezáujem syna o poručiteľa v nasledujúcom období, predovšetkým niekoľko rokov pred spísaním závetu a listiny o vydedení. Súd má za to, že v konaní nevyšlo najavo také konanie poručiteľa, ktoré by mohlo mať za následok vyvolanie nezáujmu zo strany vydedeného syna, prípadne jeho potomkov, zatiaľ čo na strane druhej bolo preukázané, že syn sa o poručiteľa dlhodobo nezaujímal a pokusy o zblíženie zo strany poručiteľa odmietol. Súd tu poukazuje na to, že podľa svedeckej výpovede sestry poručiteľa D. Y., syn poručiteľa nebol prítomný už ani na jej 70 - tých narodeninách (pozn. súdu: december 2011), ani na pohrebe brata R., ako ani na ďalších rodinných oslavách, ktoré nasledovali v ďalšom období. V zmysle rozsudku Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo/239/2009 zo dňa 24.02.2010: „Dovolací súd pri úvahe, či ide o neprejavovanie opravdivého záujmu v zmysle ustanovenia § 469a ods. 1 písm. b/ Občianskeho zákonníka, považoval za významný vzťah medzi poručiteľom a potomkom, najmä, či tento vzťah mal charakter skutočného vnútorného vzťahu a nielen predstieraného, formálneho. Existenciu takéhoto kvalifikovaného vzťahu možno vyvodiť z rozličných vonkajších prejavov, napr. z osobného, prípadne písomného styku, zo vzájomnej starostlivosti potomka a poručiteľa a pod., pričom pri posudzovaní otázky, či existuje dôvod vydedenia uvedený v § 469a ods. 1 písm. b/ Občianskeho zákonníka, nemožno opomenúť ani konkrétne možnosti dediča prejavovať takýto záujem a tiež okolnosti, za ktorých k vydedeniu došlo, najmä, či potomkovi v prejavovaní opravdivého záujmu o poručiteľa nebránili objektívne okolnosti, prípadne, či zo strany potomka nejde o nezavinené neprejavovanie takéhoto kvalifikovaného záujmu. Zákonný dôvod vydedenia uvedený v § 469a ods. 1 písm. b/ Občianskeho zákonníka totiž vyžaduje, aby neprejavovanie opravdivého záujmu bolo potomkom zavinené, nestačí len samotná existencia takéhoto stavu. Záujem, ktorý by potomok mal prejavovať o poručiteľa je treba posudzovať s prihliadnutím k okolnostiam konkrétneho prípadu. Pokiaľ je skutočnosť, že potomok trvale neprejavuje o poručiteľa opravdivý záujem, dôsledkom toho, že poručiteľ neprejavuje záujem o potomka,

nemožno bez ďalšieho dôvodiť, že by neprejavenie tohto záujmu potomkom mohlo byť dôvodom k jeho vydedeniu.“ Súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že na strane syna, či potomkov vydedeného syna, neboli zistené také objektívne okolnosti, ktoré by im boli bránili v prejavovaní záujmu o osobu poručiteľa, a tiež nebolo zistené, že by boli vyvíjali snahu o kontakt s poručiteľom, čo by malo napokon za následok určenie neexistencie dôvodov vydedenia. Na základe týchto skutočností súd žalobe nevyhovел a zamietol ju v celom rozsahu.

23. O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP, a teda úspešnému žalovanému súd priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia odvolanie na Okresný súd Košice II (§ 362 ods. 1 CSP).

Podľa § 363 CSP, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP, rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v ods. 1, ak táto vada má vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP, odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.